

Informacja prasowa o 8. Forum Prawa Autorskiego

Podczas zorganizowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego 8. Forum Prawa Autorskiego, które odbyło się 10 września b.r., Związek Przedsiębiorców i Pracodawców przedstawił swoje stanowisko względem nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wdrażającej dyrektywy SATCAB i DSM. Nasza przedstawicielka zwróciła uwagę m.in. na liczne nieprawidłowości w procesie legislacyjnym na poziomie parlamentu. Podała też w wątpliwość wychodzącą poza zakres dyrektyw decyzję polskiego ustawodawcy o utworzeniu instytucji arbitrażu.

We wtorek, 10 września, w warszawskim Kinie Iluzjon odbyło się zorganizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego 8. Forum Prawa Autorskiego. Był to powrót wcześniej cyklicznie odbywającego się wydarzenia po dziewięciu latach przerwy. Tegoroczną edycję poświęcono najbardziej znaczącej od lat nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, która wdrożyła do polskiego porządku prawnego unijne dyrektywy SATCAB oraz DSM.

Spotkanie otworzyły Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Hanna Wróblewska oraz Marszałek Senatu Małgorzata Kidawa-Błońska. Wzięli w nim udział również Andrzej Wyrobiec, nadzorujący Departament Prawa Autorskiego i Filmu w MKiDN podsekretarz stanu, oraz liczni parlamentarzyści, w tym Magdalena Biejał, Aleksandra Leo, Krzysztof Mieszkowski czy Daria Gosek-Popiołek. Wśród uczestników znaleźli się też przedstawiciele 80 organizacji społecznych.

Na miejscu nie zabrakło także Związku Przedsiębiorców i Pracodawców. Nasza reprezentantka zabrała głos podczas debaty nt. transpozycji unijnych dyrektyw do polskiego prawa, zwracając uwagę na nieprawidłowości w sposobie procedowania przedmiotowego aktu prawnego. Jak podkreśliła, wątpliwości budzi rozpatrzenie tej legislacji wyłącznie przez komisje właściwe do spraw kultury, co ograniczyło nadawcom i przedsiębiorcom internetowym włączenie się do dyskusji. Negatywnie należy ocenić również zgłoszenie i przyjęcie przez parlamentarzystów poprawek znacznie wykraczających poza przedmiotowe przedłożenie bez uprzedniego ponownego konsultacji lub dokonania oceny skutków regulacji. Dodatkowo warto odnotować bezprecedensowe wstrzymanie prac nad projektem w Senacie w celu przygotowania poprawek w zamkniętym gronie złożonym z przedstawicieli rządu i organizacji lobbingsowych reprezentujących interesy wyłącznie jednej z grup interesariuszy. W naszej ocenie wymienione działania w rażący sposób naruszają zasadę transparentności i demokratycznego udziału w procesie legislacyjnym. Dlatego apelujemy do Ministerstwa o podniesienie standardów stanowienia prawa poprzez zwiększenie otwartości na dialog i argumenty wszystkich dotkniętych skutkami danej regulacji podmiotów.

Ponadto nasza przedstawicielka zwróciła uwagę na fakt, że przepisy uchwalonej nowelizacji znacznie wykraczają poza wymogi implementowanych dyrektyw, czego przykład stanowi wyznaczenie Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) jako mediatora pośredniczącego pomiędzy wydawcami a platformami cyfrowymi w sporach dotyczących wypłaty wynagrodzenia przez BigTechy. Co ciekawe, na wprowadzenie podobnej instytucji arbitrażu nie zdecydowało się aż 21 z 25 państw członkowskich UE, które zdążyły już dokonać odpowiedniej transpozycji. Tym trudniej w tym kontekście zrozumieć decyzję polskiego ustawodawcy, która stoi w sprzeczności z podstawowymi celami dyrektywy, takimi jak zapewnienie harmonizacji krajowych przepisów prawa autorskiego i wspieranie jednolitego rynku cyfrowego, i obniża konkurencyjność Polski jako miejsca do prowadzenia biznesu.

Dodatkowo Związek Przedsiębiorców i Pracodawców i jego Członków cieszy wyrażone podczas dyskusji o wpływie sztucznej inteligencji na regulację prawno-autorską poparcie dla zawartego w dyrektywie wyjątku „eksploracji tekstu i danych” (TDM), który w określonych okolicznościach umożliwia twórcom i innowatorom korzystanie z materiałów chronionych prawami autorskimi bez zgody ich posiadaczy. Jednocześnie ów przepis przyznaje posiadaczom praw także prawo do wyłączenia się z opisanego wyjątku (opt-out). Naszym zdaniem takie rozwiązanie stanowi rozsądny kompromis pomiędzy zabezpieczeniem rozwoju innowacji związanych ze sztuczną inteligencją i ochroną praw autorskich twórców.

Forum Prawa Autorskiego to w zamyśle łącząca całą paletę interesariuszy platforma dyskusji o zagadnieniach związanych z regulacją prawa autorskiego. W naszej opinii jest to cenny instrument budowania konsensusu w tym zakresie. Mamy wobec tego nadzieję na kontynuację tej inicjatywy, co pozwoli na dalszą wymianę poglądów i utrzymanie jej pozytywnego wpływu na proces stanowienia prawa w Polsce.